

Nyheter

Israel og Hamas i krig

Unrwa-forbudet trer i kraft – følgene kan bli dramatiske

Tirsdag trer Israels forbud mot FN-organisasjonen Unrwa i kraft, og millioner av palestinere kan bli fratatt skolegang, helsetjenester og annen hjelp.

Nils-Inge Kruhaug, NTB

Den israelske nasjonalforsamlingen vedtok i oktober å nekte FNs hjelpeorganisasjon for palestinske flyktninger (Unrwa) å operere i de okkuperte palestinske områdene. Forbudet vakte unison fordømmelse internasjonalt. FNs generalsekretær, António Guterres, slo fast at Unrwa er «uerstattelige», og FNs sikkerhetsråd har bedt Israel om å omgjøre beslutningen.

Statsminister Jonas Gahr Støre (Ap) reagerte også sterkt på forbudet. – Norge tar sterkt avstand fra den avgjørelsen. Muligheten til å gjennomføre hjelpearbeid i Gaza og på Vestbredden kommer til å bli vanskelig og etter hvert umulig, sa han da.

– Å forby Unrwa er et angrep uten sidestykke på FN, konstaterer utenriksminister Espen Barth Eide (Ap).

Dramatiske følger. Når forbudet trer i kraft tirsdag, vil Unrwas utenlandske personell bli nektet visum, og alle hjelpesendinger fra organisasjonen vil bli stanset av Israel. Følgene vil bli særlig dramatiske i Gaza, der det nå rår en skjør våpenhvile etter 15 måneder med israelske angrep, påpeker Institutt for fredsforskning (Prio) i en ny rapport.

– Dette vil få alvorlige humanitære konsekvenser selv om våpenhvilen åpner for mer humanitær hjelp, siden Unrwa er selve ryggraden i den humanitære innsatsen i Gaza, konstaterer Prio.

I hvilken grad hjelpeorganisasjonens lokalt ansatte, blant dem lærere og helsepersonell, får fort-

sette sitt arbeid, er uklart.

– Israel kan ikke nekte de lokalt ansatte adgang til de okkuperte områdene, men de kan nekte dem å krysse kontrollposter. Ettersom Unrwa har gitt Israel ID-numrene til alle ansatte, er de også enkle mål og kan tas til fange dersom Israel bestemmer seg for å gjøre det, påpeker Prio.

Skoler og helseklinikker. Unrwa har 13.000 ansatte i Gaza, blant dem en stor andel kvinner, og drev før krigen 294 skoler og 22 helseklinikker der. Hjelpeorganisasjonen er også sentral i å distribuere mat og annen bistand til hundretusenvis av palestinere som har fått hjemmene sine ødelagt i israelske angrep de siste 15 månedene.

300.000 barn gikk tidligere på Unrwa-drevne skoler i Gaza, og skolebygningene har under krigen fungert som tilfluktsrom for nærmere 400.000 internt fordrevne palestinere.

Heller ikke skolene har imidlertid vært trygge tilholdssteder. 88 prosent av alle skolebygninger i Gaza er ifølge FN blitt direkte angrepet eller har fått store skader i israelske angrep, og 650.000 barn er nå uten skolegang.

Uvisst. Uten Unrwa er det høyst uvisst når og hvordan barna i Gaza kommer tilbake til skolebenken. – Dersom Unrwa nektes adgang, vil deres viktige bidrag og erfaring innenfor utdanning og helse kunne gå tapt, noe som vil få alvorlige følger for Gazas barn, advarer Prio. – Det vil i beste fall ta år og kreve enorm

Fakta.

Israels forbud mot Unrwa

Den israelske nasjonalforsamlingen vedtok 28. oktober 2024 to lover som trer i kraft 28. januar.

Lovene gjør det i praksis umulig for FNs hjelpeorganisasjon for palestinske flyktninger (Unrwa) å operere i de okkuperte palestinske områdene.

Den ene loven forbyr Unrwa å operere på eller fra israelsk territorium.

Den andre loven forbyr israelske statsansatte å ha kontakt med Unrwa.

Som en følge av forbudet vil Unrwa-ansatte bli nektet visum til Israel, som kontrollerer grensene til de palestinske områdene.

Israel vil også stanse hjelpesendinger fra Unrwa.

Israels forbud har høstet unison internasjonal kritikk, og FNs sikkerhetsråd har bedt landet omgjøre beslutningen.

Kilde: Times of Israel, FN, NTB

Å forby Unrwa er et angrep uten sidestykke på FN

Espen Barth Eide (Ap), norsk utenriksminister

innsats, inkludert økonomisk støtte og bruk av mange av de samme ansatte, å få utdannings-systemet på fote igjen, konstaterer de.

Unrwa har også drevet 96 skoler og 43 helseklinikker på Vestbredden samt seks skoler og to helseklinikker i okkuperte Øst-Jerusalem. Der kan følgene av Israels forbud bli noe mindre.

Israel har antydnet at palestinske myndigheter kan overta driften av skolene, men det er mer uklart hva som vil skje med helsetilbudet og den øvrige virksomheten.

Forhandler. Ifølge den israelske avisen Haaretz har den israelske regjeringen forhandlet med FN om å overlate Unrwas oppgaver til andre FN-organisasjoner. Ett av alternativene er angivelig å la Unrwas lokalt ansatte fortsette virksomheten under ledelse av FNs utviklingsfond (UNDP).

Dette til tross for at Israel begrunner forbudet mot Unrwa med at mange av organisasjonens ansatte er tilknyttet Hamas og Islamsk hellig krig (Jihad), og anklagen om at 19 ansatte deltok i angrepet mot Israel 7. oktober 2023. FN har imidlertid gransket anklagene og konkludert med at Israel ikke har lagt frem beviser.

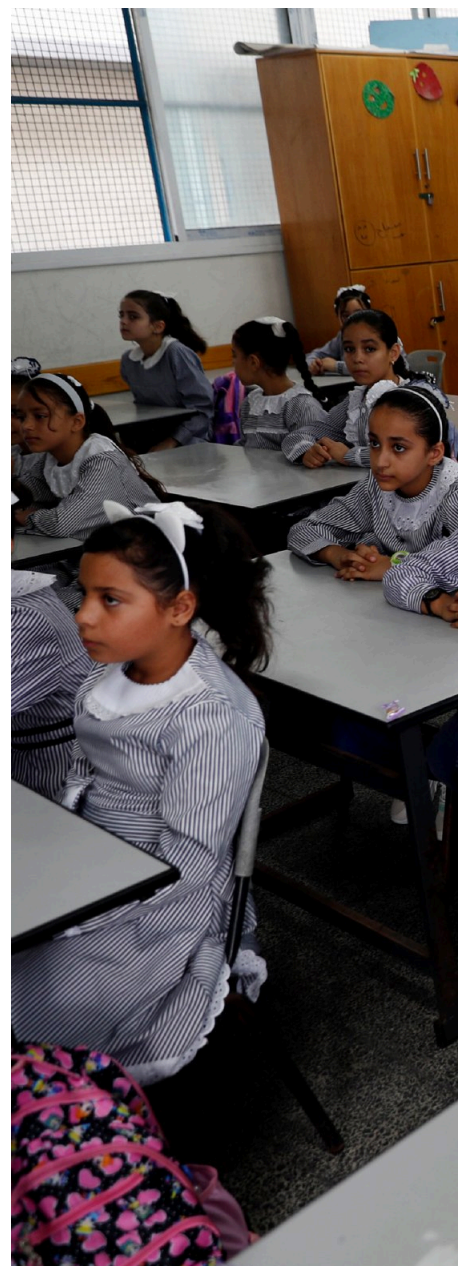
– **Kollektiv avstraffelse.** Unrwas leder, Philippe Lazzarini, hevder Israel i årevis har svertet og undergravd organisasjonens arbeid blant palestinske flyktninger. – Dette forbudet vil bare øke palestinernes lidelser og er ingenting annet enn kollektiv avstraffelse, sa han i en kommentar til den israelske nasjonalforsamlingens vedtak.

Israel liker ikke å bli minnet på de nærmere 800.000 palestinere som ble fordrevet fra sine hjem da staten ble opprettet, mener den israelske historikeren Ilan Pappé. – FNs hjelpeorganisasjon for palestinske flyktninger er en påminnelse om det som skjedde i 1948. Det er derfor Israel i årevis har forsøkt å stenge dem ned, sa han i et intervju med NTB i november.

– **Gjør narr av.** Lazzarini kritiserer verdenssamfunnet for politisk handlingslammelse stilt overfor det israelske forbudet og etterlyser «mot og prinsippfast lederskap».

– For palestinske flyktninger handler det om selve livet og fremtiden. Konsekvensene av å nekte tilgang til utdanning, helsehjelp og andre sosiale tjenester vil bli ødeleggende og vare i generasjoner, påpeker han.

– Den nesten totale mangelen på politiske, økonomiske eller rettslige sanksjoner som et svar på dette åpenbare bruddet på folkeretten, Israels ignorering av resolusjoner fra Sikkerhetsrådet og FNs hovedforsamling, og den åpne trossingen av kjennelser fra Den internasjonale domstolen (ICJ), gjør narr av den regelbaserte internasjonale ordenen, mener Lazzarini.

Israel liker ikke å bli minnet på de nærmere 800.000 palestinere som ble fordrevet fra sine hjem i 1948. Det er derfor de i årevis har forsøkt å stenge ned Unrwa, mener den israelske historikeren Ilan Pappé. Arkivfoto: AP/NTB